

8.

ARCHA
∇ H J ∅ ∇

**Aneta
Kohoutová**
Luhačovický
koktejl

Místní jsou jako prameny. Z luhačovického údolí nejraději vzlínají vzhůru do kopců. Láká je ztrácet se v lesích, bloudit po neprošlapaných cestách a dívat se na lázeňské hemžení z ptáčí perspektivy. Naše snaha orámovat jejich místopisnou představivost hranicemi města je proto poměrně zaskočila. S malým sešitem, jehož přebal zdobila červená panda v mírně bojovné pozici, jsme se čtrnáct dní toulali po Luhačovicích ve snaze vyjistit od místních obyvatel, jaké je jejich nejmilejší místo ve městě a jaké zážitky nebo vzpomínky se k němu pojí. Naschvál jsme pátrali mimo lázeňský areál, zajímalo nás, jaké jsou Luhačovice mimo kolonádu. Jaká náplň se schovává mimo místní oplatky?

Pobyt v Luhačovicích pro nás byl smyslově ozdravnou kúrou. Město je rozděleno na dvě části, tu lázeňskou, kde se v nádherných vyřezávaných kulisách odehrávají v pravidelných měsíčních intervalech střídající se etudy hostů, a tu druhou, kde se po práci chodí k Matovi a na ostružiny do kopců. My, rozkročení někde uprostřed, jsme se snažili dát dohromady mozaiku míst a zážitků s nimi spojených a vytvořit mapu příběhů vnímaných skrze všechny smysly místních obyvatel. Z mapy se nakonec stal katalog postřehů, zážitků a vzpomínek, luhačovický koktejl, který dává nahlédnout do alternativní historie města. Do té, která leží za tiskem běžné turistické mapy, která je žitá tady a teď a která je často opomíjená, i když má svoje nesporné kouzlo.

Bílá čtvrť

„Nejvíc mi přirostla k srdci Bílá čtvrť.“ Mírně zakřivená cesta v odpoledním slunci vystavuje ostré úhly omítnutých zdí. Kousek první republiky, který je tu pro každého, kdo se chce pokochat. Světlé omítky a jednoduchost funkcionalismu stále drží.

Jezírko Marion

Vodní plocha schovaná v kopci za paravanem popelnic na tříděný odpad. Dneska je to, slovy místních, žabinec nad městskou plovárnou, který se ale ve vzpomínkách proměňuje na zamrzlé kluziště, kde se děti učily bruslit.

Solné

Za zim, kdy se ještě chodníky a cesty schovávaly pod nánosy sněhu, se Solné měnilo v sáňkařskou dráhu. Svištělo se z úplného vršku až dolů k dnešnímu kruháči.

Zámecká zahrada

Branka se otvírá sama a bez klíče a za ní je tiché místo chráněné starou zdí. Tlumené zvuky okolí sem doléhají jen občas.

„Měli jste to tu vidět dřív, než vichřice zlámala ty stromy,“ říká František. „Dvacet stromů tu takhle leželo.“ Teď je připomíná už jen dřevěný krokodýl, který pomalu ztrácí zuby i tvář.

Mezi zdmi se stále drží rybníček nostalgie. „Dřív tam byla ZUŠka a park.“ „Jako malá jsem si tam hrála.“ Zahrada změnila majitele a čeká na svůj nový úděl. Čerstvé listí pomalu raší ze starých kořenů.

Trhy za Elektrou

V Elektře se večer mísí všechny druhy kultury, přes den ale vstup do kina opanují domácí klobásy, česnek a speciální odrůda broskví. Z místních prodejců se snažíme vytáhnout jejich nejmilejší luhačovické místo, odpověď je ale vždy v souladu s jejich duší správného trhovce: „No přece tady, vždyť já se nikam jinam nedostanu.“

Hřbitov

„Já se vám přiznám, já chodím nejraději na hřbitov. Je tam klid.“ Pod velkou věží a vstupní branou leží řady laviček a náhrobků. Štěrkové cestičky vedou mezi stromy a končí u hřbitovní zdi. Přes ni vidíš malé město v údolí a velké nebe nad ním.

Okruh po práci

Spojnicí několika nejoblíbenějších bodů jednoho z pracovníků továrny Zálesí jsme spojili do takzvaného okruhu po práci. Od barevných paneláků vystoupat kolem zahrádkářské osady směrem na letiště. Cesta je strmá a porostlá ostružiním a špendlíky. Mísí se v ní výhledy na učešané louky a divoké lesy se stády srn. Na miniletišťátku, pokud budete mít štěstí, můžete být svědky vzletů i hladkých přistání. Odtud zase trochu stoupání, tentokrát mezi úrodnou krajinu po oblém hřebeni k Hornímu dvoru. Odsud přes hluboké lesy plné hub a borůvek k svítivě zelenému Jezírku lásky a Oboře. Z hřebenu dolů vede několik cest přes lázně, nebo si to jde pěkně prosvištět rodinnými domky až k zámečku či přímo do náruče hospody U Mata pro pivní odměnu.

U Mata

Za magickou čarou nádraží, za bytovými jednotkami hustými tak, že si můžete se sousedy mávat z okna do okna, leží hospoda U Mata. Skanzen lidového svérázu a několika druhů točeného piva s posezením pod barevnými slunečníky. Místní s hrdostí a láskou říkají: „Po práci jedinež k Matovi!“

Karolinčina vyhlídka

Dalším ze série útěků nad město je jižní svah, suchá louka, která je místem rodinných pikniků a lučňáckého rozjímání. V barvitých popisech západu slunce soupeří s Horním dvorem. Klonící se paprsky se v Luhačovicích dají ohmatat ze všech světových stran.

Aloiska

Místní hotspot, kde tryská ten pravý společenský život. Milovaná Aloiska se objevuje v odpovědích snad všech Luhačovjanů. Jednou jako místo, kam chodí cvičit psa, po druhé zase jako mekka středoškolských sedánek nebo nejlepší místo pro rozjímání za zvuku ptačího zpěvu. Ochutnej.

Vyslač

„Kam se nesmí, tam je to nejlepší.“

Tomáš a tornádo u Ameriky

Nedávná živelná pohroma přepsala i historii Luhačovic. Polámané větve na sídlišti, popadané stromy v zámecké zahradě či zničená střecha sokolovny jsou ještě živoucími připomínkami tornáda, které se v létě prohnalo lázeňským městem. Pár kroků od zřícené stěny sokolovny nám Tomáš ukazuje místo, kde vichřice málem odvála s okolními stromy i jeho.

Asia Princ

Luhačovice jsou místo, kde končí koleje. Ale jak se říká, kde něco končí, jiné zase začíná. Paní výpravčí mě posílá na oběd do místního bistra s poetickým názvem Asia Princ. „Když se na vás valí lidi jako kaštany a máte jen půlhodinku času na oběd, skočíte k Princovi,“ říká královna místní přepážky s podtitulem Konečná.

Kačeny na splavu – pohyblivý bod

Hloučky lidí můžete potkat buď před stánkem s oplatkami, před pekárnou, nebo kdekoliv u řeky, kde se zrovna srocují kačeny. Tahle zábava pro děti tělem i duší je oblíbenou lázeňskou aktivitou, která do vás nasákne místní spirit bezčasí.

Horní dvůr

Zašivárna z městského hemžení s nekonečnými výhledy na západ slunce. Na tuhle neoficiální luhačovicou pozorovatelnou astronomických úkazů dostáváme tipy ze všech stran. Obrovský statek je nejen plný magický výhledů, ale i zvířat ležérně si užívajících zelené trávy a slunce. Nejlepší způsob použití je prý nasadit si sluchátka a prostě jen tak koukat na město.

Vlakové nádraží

Nádraží funguje jako magická dělící čára, ale zároveň i středobod celého města. Je to výchozí bod pro setkání, který zároveň odděluje lázeňskou část od té žité městské. V Luhačovicích končí koleje, dál už jsou jen lesy a prameny.

Duatlon: salámovka + Amerika

Všetečné dotazy na místa hodná zaznamenání budí rozmanité odpovědi. „No, je mi dvacet a mám docela hodně času, takže asi bar Amerika.“ Tam se za zvuku hitů MTV a záznamů sportovních klání čas destiluje do kapek vzpomínek a emocí. Před takovou výpravou je nám doporučeno posilnit se salámovkou z pekárny Merkur, která se nachází v srdci Luhačovic a má otevřeno až do půlnoci.

Nad Slunnou

Slunná je ulice, která lemuje horizont kopce nalevo od kolejí. Odměnou za strmý výstup nabízí magický výhled, ale i bylinkářské čaro. Na lukách nad Slunnou roste třezalka nebo kostival. Tajuplné síly jsou tam nejvíc v rozpuku na svatého Jána, kdy dozrává ideální čas pro sběr sedmera bylin.

Bývalý hřbitov

Zhruba v polovině klikaté Ludkovické ulice stojí oprýskaná bílá brána, která vede na prázdný svažité luční terén. Ve vzduchu je cítit zvláštní tajemno a pozorovatelům naskakuje husí kůže. V ulici s vysázenými rodinnými domy po obou stranách budí opuštěná parcela spoustu otázek. Opar tajemství se odkrývá společně s vrstvami historie.

Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let se komunisté rozhodli, že vybudují nový hřbitov na protější kopci a přemístí do něj i vše, co obsahoval ten starý, proto pod smutečnými břízkami na Ludkovické dnes nikdo nestaví. Náhrobky sice zmizely, ale pieta se pořád drží v travnatém porostu.

Vila Vlasta

Bývalé kasino, kde teď akorát vítr roztáčí větve prostrlé do pustých skleníků. Několik let byla na prodej, ale zatím zůstává tenhle architektonický skvost s trnkovsky tajemnou zahradou bez nového majitele. Zahrada je veřejně přístupná nejen lidem, ale i probíhajícím srnkám a slunci, které se leskne v rozbitých skleněných tabulkách. Je to další z místních magických míst, kde zastaralé výdobytky civilizace přecházejí v bující přírodu.

Pramen Solnička

Pramen, který si musíte zasloužit výstupem na kopec Solné, se nachází nedaleko hotelu Ambra. K tomuhle místu se váže historika spojená s časem pandemie. Místní nám s kapkou rozlícenosti v hlase vyprávějí, jak byl v rámci boje proti covidu pramen Aloisky ucpan, aby se místní nemohli napít. Vodu odvedli hadicemi do kanálu. Jediné kohoutky Solničky zůstaly otevřené. Pramen se tak stal nejen místem osvěžení, ale i určitého odboje místních.

Komunitní zahrada

Jeden z prvních sousedských počínů. Malá oáza komunitního spiritu rámovaná bytovými jednotkami. Místní se na ni zatím trochu mračí, ale mezi trávou tu spolu se semínky dýní klíčí také veřejný sousedský život, na který dohlíží ježci a tractvo z nedalekého háječku.

Mikronáměstíčko u Sokolky

Za Albertem se skrývají mnohá tajemství. Malé náměstíčko, které si žije svým vlastním životem, lemuje řeky lásky proud, nákupní středisko a stará sokolovna. Nevyužitý prostor, který přímo vybízí ke kontemplaci, je zatím v moci stromu ověšeného ptačími budkami a lavičky skryté v travnatém porostu u řeky.

Tajemná ulička za Sokolkou

Srdce foglarovců zaplesá. Ulička, která přiléhá k sokolovně schované za Albertem, je plná překvapení. Stačí si udělat kukátko z dlaní a opatrně nahlížet do zaprášených oken. Na konci čeká sošná intervence od místních ornitologických a uměleckých nadšenců Petrákových.

Holčička s pejskem mezi paneláky na zahradě

Sochy jsou tichým dohledem nad městem nejen v lázeňské části, ale narazíte na ně i mezi paneláky. U jednoho s oranžovou fasádou klečí na podstavci holčička ostrých rysů krmící psa, jehož tlapka jí vlídně spočívá na klíně. Pídím se mezi místními po původu sochy a samozřejmě se dozvídám, že je tu odjakživa. Paní, co vychází z oranžového vchodu, vzpomíná, že v dětství jim sloužila jako průlezka, a to se od té doby nezměnilo. Holčička a její pes jsou stabilními kamarády místní omladiny, která svými smysly teprve začíná prozkoumávat svět.

Lavička za Tom's grill

Lavička zasazená do rodinné zástavby nebyla za dobu našeho luhačovického průzkumu okolí snad nikdy osiřelá. Její dvě strážkyně nás hned vítají, když zahne me z rušné ulice do zóny klidu, se slovy: „Tady je to nejlepší, žádný auta, kam bychom taky furt chodily.“ Naším všetečným otázkám neustoupí ani o píd. „Prostě tahle lavička je to nejlepší z Luhačovic.“

Nadační fond
Pramen Luhačovice
Pramen Luhačovice
Foundation

www.pramenluhacovice.cz

THIENEN * SERÉNYI
SPRÁVA MAJETKU THIENEN - SERÉNYI S.R.O.

Aneta Kohoutová
Luhačovický koktejl

ARCHA

Δ R C H Δ

www.nakladatelstviarcha.cz

Nadační fond Pramen Luhačovice

Nadační fond Pramen vznikl za účelem podpory rozvoje otevřené občanské společnosti v Luhačovicích a okolí. Kromě jiných aktivit pořádá na zámku Luhačovice literární rezidence a vydává drobná díla vzniklá v rámci rezidenčního pobytu. Fond tak navazuje na tradici působení významných spisovatelů, básníků a jiných umělců v Luhačovicích.

Nadační fond
Pramen Luhačovice
Pramen Luhačovice
Foundation

THIENEN • SERÉNYI

SPRÁVA MAJETKU THIENEN - SERÉNYI S.R.O.

ARCHA
Δ R C H Δ

Edice
literární
rezidence
Luhačovice

8.

Aneta Kohoutová

**Luhačovický
koktejl**

Aneta Kohoutová (*1989) a **Šimon Macek** (*1992) vystupují jako kurátoři jing a jang při společném zkoumání rovnováhy světa. Oba dva vystudovali film a věří, že si jednou založí svoje vlastní kino. Aneta mezitím studuje Ph.D. v Centru pro etiku Filozofické fakulty Univerzity Pardubice a je spoluzakladatelkou sauny a osvěžovny NUUK. Šimon se věnuje vizuální antropologii a animovanému filmu, po večerech kreslí portréty orlů. Do Luhačovic přijeli zjistit, jakým způsobem funguje spojení mezi městem a lidmi, kteří v něm žijí.